

Hvor skal vi bygge og hvor skal vi bo?

Det fremføres ofte i den offentlige debat, at vi i Danmark har et højt skatteniveau sammenlignet med andre industrialiserede lande og det derfor er svært, at tiltrække kvalificeret arbejdskraft fra udlandet. En analyse fra AE-rådet modificerer dog dette ved at vise at Danmark internationalt set placerer sig i midten, hvad skattetrykket angår. I en diskussion om evnen til at tiltrække arbejdskraft bør sammenligningerne af skattetryk, dog ikke stå alene, for på tværs af landene er der forskel på hvilke ydelser en familie får, for de penge der betales i skat, børnepasning, skole, uddannelse og sundhed. I dette notat ser vi på hvad en familie samlet set har af udgifter, enten via skat eller "gebyrer" i Danmark og syv andre højindkomstlande. I den sammenligning er Danmark et attraktivt land for en familie at slå sig ned i.

Notatets opbygning og metode

For at lave en sammenligning af omkostninger og rådighedsbeløb i Danmark, Sverige, Finland Tyskland, Schweiz, Storbritannien Japan og USA, tager vi i notatet udgangspunkt i en familie med to gifte voksne, hvor den ene er i stand til at tjene gennemsnitslønnen i det land, hvor de vælger at slå sig ned. Den anden er i stand til at tjene 67 % af gennemsnitslønnen, som er den standard familie i OECD's beregninger, der tjener mest. Vi har valgt denne familie fordi diskussionerne omkring tiltrækning af udenlandsk arbejdskraft oftest handler om tiltrækning af eksperter og specialister, indenfor eks IT eller tekniske videnskaber, hvorfor højindkomst familien er den "mest" repræsentative. I vor analyse har parret tvillinger på et år, og vi ser herefter på, hvad familien vil have af udgifter over 22 år.

KONTAKT

Frank Skov, analysechef

T. 41 77 45 78

E. fs@cevea.dk

FORFATTERE

Frank Skov, analysechef

E. fs@cevea.dk

Mads Kofoed-Diedrichsen,
samfundsanalysepraktikant

E. mkd@cevea.dk

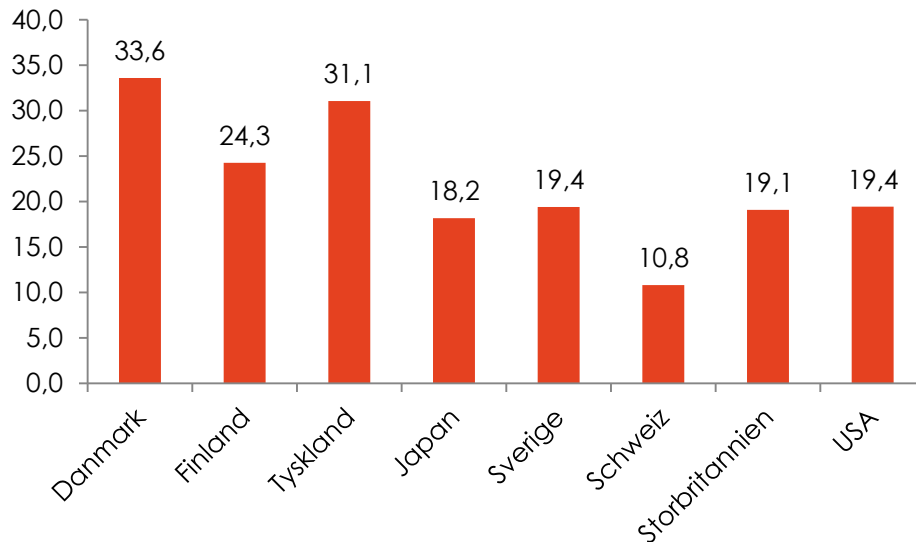
NOTAT

Tema: Arbejdsmarkedet

Publiceret d. 01-11-2015

CITAT

*Nærværende rapport må
kun citeres med
udtrykkelig
kildehenvielse til Cevea.*

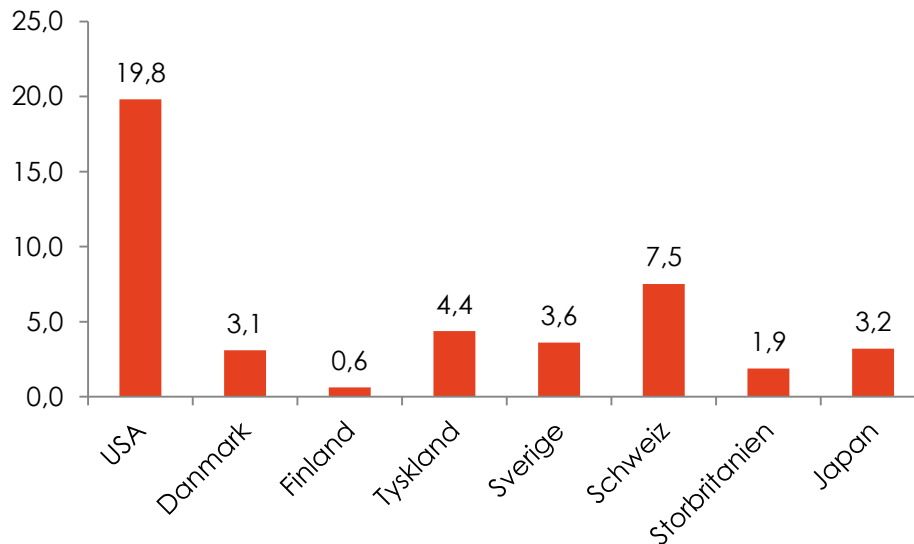
FIGUR 1: FAMILIENS SKATTEPROCENT

Kilde: OECD Taxing Wages 2014

Familien vil komme til at betale den største skat af deres lønindtægt i Danmark med 33,6 % efterfulgt af Tyskland med 31,1 % og Finland med 24,3 %. Familien finder den laveste skat i Schweiz efterfulgt af Japan, Storbritannien, USA og Sverige.

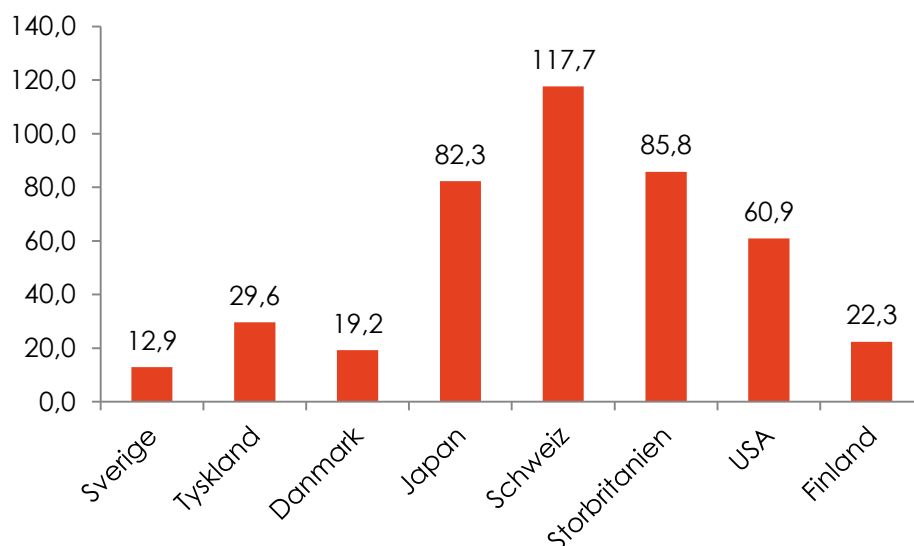
På tværs af de respektive lande er der altså betydelige forskelle, i hvad familien skal betale i skat. Der er ligeledes forskel på, hvad der er dækket af de offentlige skatteindbetalinger, og hvad der betales i egenbetalinger for private forsikringer. I resten af notatet vil omfanget af nogle af disse udgifter blive undersøgt. Først ser vi på omkostningerne til sundhed, i grafen nedenfor. Figur 2 viser, hvor stor en procentdel landenes gennemsnitlige sundhedsudgifter for 4 personer udgør af familiens bruttoindtægt.

FIGUR 2: FAMILIENS FORBRUG PÅ SUNDHEDSFORSIKRINGER OG EGENBETALING TIL SUNDHED

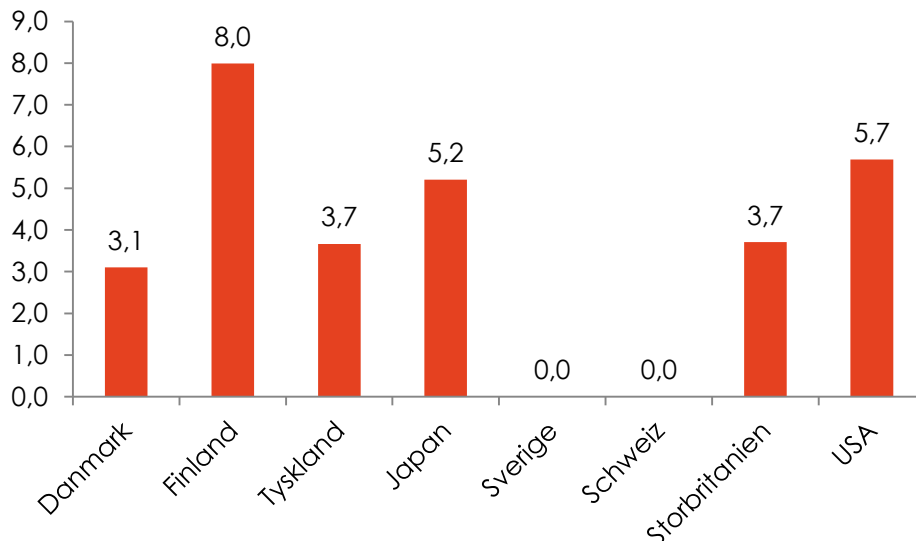
Kilde: Cevea beregninger på baggrund af WHO private expenditure on healthcare 2013 og OECD Taxing wages 2014

Som det fremgår, vil familien have de laveste sundhedsudgifter, hvis de vælger at slå sig ned i Finland efterfulgt af Storbritannien, Danmark og Japan. Familien vil have de markant højeste sundhedsudgifter, hvis de slår sig ned i USA, efterfulgt af Schweiz. I dette regnestykke er sundhedsudgifter et forholdsvis vigtigt parameter, da de skal betales hvert år i hele perioden. Figur 3 viser, hvor stor en del af familiens bruttoindtægt det vil koste at få tvillingerne passet i vuggestue.

FIGUR 3: FAMILIENS OMKOSTNINGER TIL VUGGESTUEPLADSER I PROCENT AF DENS BRUTTOINDTÆGT

Kilde: Cevea beregninger på baggrund af OECD Taxing Wages 2014 og Working incentives 2012

Figur 3 viser, hvor stor en procentdel af familiens bruttoindtægt, der udgøres af udgifterne til at få tvillingerne passet i vuggestue i de år, tvillingerne er indskrevet. Her er udgiften lavest i Sverige efterfulgt af Danmark og Finland. Udgiften er højest i Schweiz, hvor familien skal betale mere end hele dens indkomst for to vuggestuepladser. Udgiften til tvillingernes vuggestuepladser vil være næststørst i Storbritannien, hvor udgiften vil udgøre lidt over 85 % af familiens bruttoindtægt, efterfulgt af Japan hvor de udgøre lidt over 82 %. Her er altså markant forskel på, hvad man skal betale for en vuggestueplads landene i mellem.

FIGUR 4: FAMILIENS UDGIFTER TIL BØRNEHAVE I PROCENT AF BRUTTOINDTÆGTEN

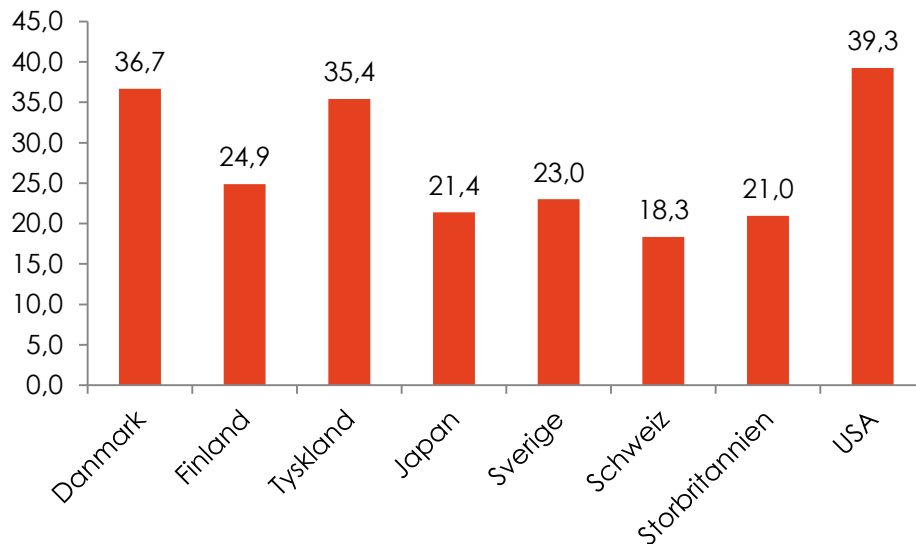
Kilde: Cevea beregninger på baggrund af OECD Education and Training 2011 og Taxing Wages 2014

Figur 4 viser, hvor stor en procentdel udgiften til at få tvillingerne passet i en børnehave, de år hvor børnene er indskrevet, udgør af familiens bruttoindtægt. Udgifterne vil være størst i Finland, efterfulgt af USA og Japan.

Udgifterne til skole og gymnasium

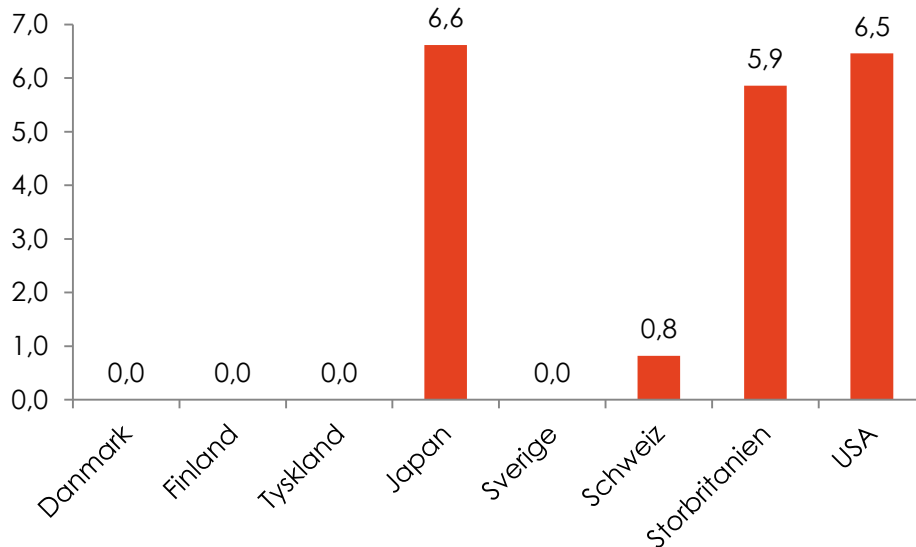
Folkeskolen og gymnasiet er gratis i alle landene, hvor familien overvejer at slå sig ned. Det betyder, at skat og sundhedsudgifter er de eneste af de udgifter, der er inkluderet i denne undersøgelse, som familien skal betale i de år, tvillingerne går i skole og i gymnasiet.

FIGUR 5: SKAT OG SUNDHEDSUDGIFTER I PROCENT AF FAMILIENS BRUTTOINDTÆGT

Kilde: Cevea beregninger på baggrund af WHO Private expenditures on healthcare 2013 og OECD taxing wages 2014

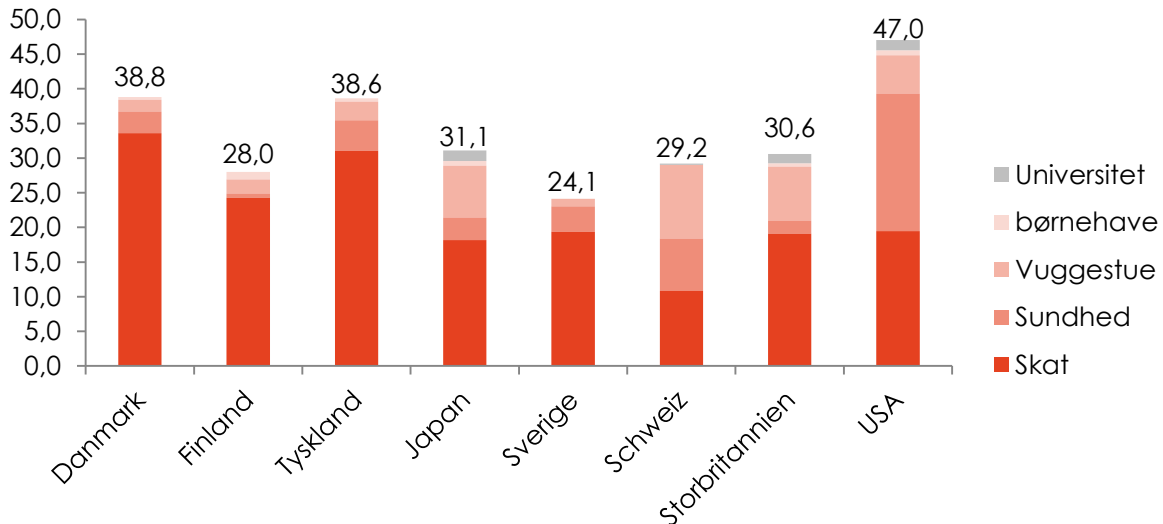
Figur 5 viser, at familien vil have de laveste udgifter i procent af deres bruttoindkomst i de år, hvor tvillingerne går i skole og gymnasium i Schweiz efterfulgt af Storbritannien og Japan. Familien vil have de største udgifter, hvis de slår sig ned i USA, efterfulgt af Danmark og Tyskland.

FIGUR 6: UDGIFTER TIL EN UNIVERSITETSUDDANNELSE I PROCENT AF FAMILIENS BRUTTOINDTÆGT

Kilde: Cevea beregninger på baggrund af OECD Education at a Glance 2014 og Taxing Wages 2014

Den ene af parrets børn vil gerne gå på universitet, hvilket forældrene ønsker at betale for. Figur 6 viser, hvor stor en procentdel udgifterne til en universitetsuddannelse årligt vil udgøre af familiens bruttoindkomst i den periode, hvor barnet er indskrevet. Familien vil have de største udgifter til en universitetsuddannelse, hvis de slår sig ned i Japan. De næstestørste udgifter findes i USA efterfulgt af Storbritannien, mens en universitetsuddannelse vil være gratis i både Danmark, Sverige, Finland og Tyskland.

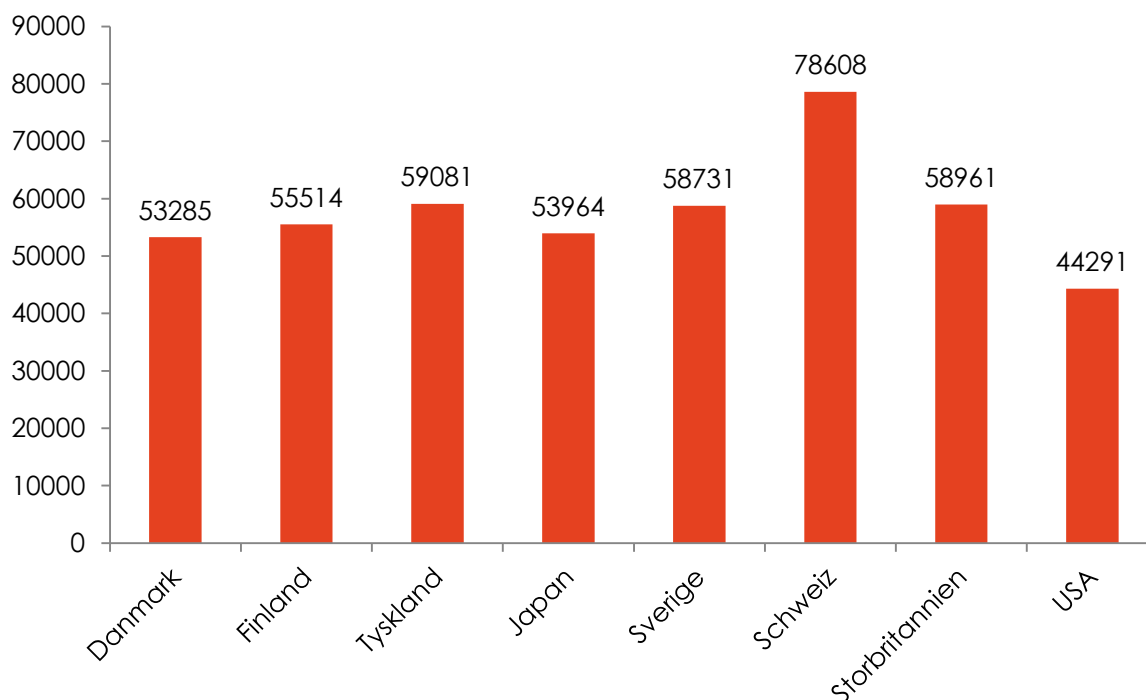
FIGUR 7: GENNEMSNITLIGE ÅRLIGE OMKOSTNINGER I PROCENT AF FAMILIENS BRUTTOINDTÆGT OVER 22 ÅR

Kilde: Cevea beregninger på baggrund af OECD Education at a Glance 2014, UNECSO og Taxing Wages 2014

Figur 7 viser familiens gennemsnitlige omkostninger til skat, sundhed, dagtilbud og uddannelse i procent af deres bruttoindkomst i perioden fra deres tvillinger starter i vuggestue til den ene er færdig med universitet. Familien skal betale den laveste procentdel af dens bruttoindtægt, hvis de bosætter sig i Sverige med 24,1 % efterfulgt af Finland, hvor de skal betale 28 % og Schweiz med 29,2 %. Familien skal betale den fjerde laveste procentdel i Storbritannien, lidt under 31 %.

Familien skal betale den femte laveste procentdel, hvis de vælger at bosætte sig i Japan, lige over 31 %. I Tyskland skal familien betale 38,6 %, mens familien skal betale 38,8 % i Danmark og 47 % i USA. I figur 8 nedenfor undersøger vi, hvad familien i gennemsnit vil have i rådighedsbeløb over de 22 år, hvor tvillingerne vokser op og uddanner sig.

FIGUR 8: FAMILIENS GENNEMSNITLIGE ÅRLIGE RÅDIGHEDSBELØB I KØBEKRAFTSKORRIGERET USD OVER 22 ÅR

Figur 8 viser, hvor mange penge familien i gennemsnit årligt har tilbage, efter de har betalt skat, sundhedsudgifter, udgifter til daginstitution og uddannelse over den 22-årige periode, hvor tvillingerne vokser op og uddanner sig. Familien vil have det største gennemsnitlige rådighedsbeløb, hvis den vælger at slå sig ned i Schweiz, efterfulgt af, Tyskland og Storbritannien. Familien vil have det mindste rådighedsbeløb, hvis den vælger at slå sig ned i USA, efterfulgt af Danmark, Japan og Finland. Metoden er kort opridset i boksen til højre og nærmere beskrevet i metodeboksen i nedenfor.

Opsamling

Formålet med nærværende notat har været at nuancere debatten om det danske skattetryks betydning for tiltrækning af arbejdskraft, ved at se på hvilke ydelser en familie skal betale ved siden af skatten, til børnepasning, sundhed, skole og uddannelse. De elementer vi har inddraget i

År	Familiens udgiftsposter over 22 år
1-2	Skat, sundhed og to vuggestuepladser
3-5	Skat, sundhed og to børnehavepladser
6-18	Skat og sundhed, får gratis skole og gymnasie
18-22	Skat, sundhed og en universitetsuddannelse

analysen er langt fra udtømmende. I Danmark vil familien eksempelvis få børnecheck, hvor man givetvis i andre lande vil få noget andet.

Analysen demonstrerer, at Danmark i en international sammenligning, hvor parameteret er familiens rådighedsbeløb, faktisk er konkurrencedygtig. Familien betaler den højeste skat i Danmark, men da den for sin skat i Danmark får relativt billige dagtilbud, gratis uddannelse og kun mødes af en relativ lille egenbetaling i sundhedsvæsenet, vil det for familien over perioden være billigere at bo i Danmark, end hvis de slog sig ned i USA, hvor skatten er markant lavere. Skat alene er således et fattigt mål, da der med skatten følger goder. Familien vil have omtrent den samme indtægt, som hvis de slog sig ned i Japan eller Finland og noget mindre end, hvis de slog sig ned i Sverige, Storbritannien eller Tyskland og markant mindre end Schweiz.

Det er også værd at nævne i diskussionerne omkring Danmarks evne til at tiltrække arbejdskraft, at faktorer som et dynamisk arbejdsmarked, godt miljø, højt niveau af lykke, lav kriminalitet, stor tillid alle er faktorer som spiller ind for familier, som ønsker at søge lykken udenlands.

Hvis man skal se på hvordan, man kan gøre Danmark endnu mere attraktiv for kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, giver det mening at skele til Sverige. Her har man mange af de samme ikke-materielle faktorer (samt en lavere indkomstulighed), der gør Danmark til et attraktivt land for kvalificeret udenlandsk arbejdskraft, samtidig med at man er mere økonomisk attraktiv.

SÅDAN HAR VI BEREGNET TALLENE

- Tallene i figur 8 har en hvis usikkerhed, da det kun har været muligt, at få et sammenligneligt udtryk for familiens indtægt fra OECD, i købekraftskorrigerede US dollars. Det betyder, at der i nogen grad allerede er taget højde for prisforskellene landene i mellem.
- I figur 2 antages det, at familien har de gennemsnitlige sundhedsudgifter for indbyggerne i det land de vælger at slå sig ned i.
- Tallene i figur 3 bygger på en OECD beregning fra 2012. Her har man udregnet, hvor stor en procent del af familiens nettoindtægter, der går til betaling af en vuggestueplads. Det er antaget at de procentviseudgifter til en vuggestueplads ikke har ændret siden 2012. Udgifternes findes ved at dividere familiens nettoindtægter med 100 og derefter gange med procenttallet fra OECD. Herefter er udgifterne ganget med to, da familien har tvillinger. Derefter er omkostningerne for de to vuggestuepladser omregnet til procent af familiens bruttoindkomst
- Tallene i figur 4 er fremkommet ved, at dividere husholdningernes samlede forbrug på pre-primary education med antallet af børn i preprimary education, for at finde den gennemsnitlige omkostning for husholdninger ved at have et barn i en børnehave. Tallet er ganget med to, da familien har tvillinger. Herefter er den udgift regnet om til en procentdel af familiens bruttoindtægt. Sverige har rapporteret til OECD at husholdningers omkostninger til børnehaver er negligerbare og derfor optræder de

her som 0. Schweiz har ikke rapporteret noget tal til OECD, men ifølge expatica.com er der to års gratis børnehaven i Schweiz. Tyskland har ligeledes ikke rapporteret tal til OECD, derfor er udgifterne for Tyskland sat efter taksten for en plads 8 timer dagligt i en børnehaven i delstaten München. Det samme gør sig gældende for Finland, her er børnehaven taksten sat efter hvad en fuldtidsplads koster i Helsinki http://www.hel.fi/static/vaka/liitteet/en/Asiakasmaksutiedote2014_eng.pdf.

- Tallene i figur 6 regner OECD ud i GDP PPP USD, men da resten af regnestykket er foretaget i nationale valutaer, er omkostningerne her konverteret tilbage til nationale valutaer ved hjælp af OECDs tal for PPPs og exchange rates fra 2011. Herefter er beløbet omregnet til procent af familiens bruttoindtægt. OECD har ingen tal for Tyskland, så tuition betalingen fra München er anvendt. Ifølge <http://www.internationale-studierende.de/> var der ingen tuition betaling for en universitetsuddannelse i Bayern.
- Tallene i figur 7 er fremkommet ved, at udregne familiens samlede udgifter år for år for hvert land i procent af deres bruttoindkomst, herefter summeres familiens samlede udgifter i procent af deres bruttoindtægt for alle årene og deles med 22 for at finde familiens gennemsnitlige udgifter i procent af deres bruttoindkomst for perioden.